RAPORT

Mbi zbatimin e rekomandimeve sipas Rezolutës së Kuvendit 2021 për Institutin e Statistikave

deruar Znj. Kryetare e Kuvendit,

)ështetur në Vendimin e Kuvendit nr. 134/2018, datë 20.12.2018 "Për miratimin e manualit të)nitorimit vjetor dhe periodik", lutemi gjeni në vijim informacionin mbi progresin e deritanishëm në)tim të rekomandimeve të Rezolutës së Kuvendit të Shqipërisë "Për vlerësimin e veprimtarisë së titutit të Statistikave për vitin 2020":

komandimi 1

publikojë raportet e rekomandimeve të lëna nga Këshilli i Statistikave dhe aktet e miratuara nga rdi Drejtues, duke respektuar kufizimet e legjislacionit të fushës për mbrojtjen e të dhënave nfidenciale, si dhe të publikohet pjesëmarrja e anëtarëve dhe mënyra e votimit.

tusi: Realizuar

shilli i Statistikave, në mbledhjen e tij të datës 05.11.2020 ka vendosur të publikojë të gjitha aktet e atuara në faqen zyrtare të INSTAT, pjesëmarrjen e anëtarëve në mbledhje si dhe përmbledhësen e htjeve të diskutuara në mbledhje sipas rendit të ditës.

vitin 2021 nuk ka patur akte të miratuara nga Këshilli. Dokumentacioni i mbledhjeve gjendet i)likuar në faqen elektronike të INSTAT-it:

:p://instat.gov.al/al/rreth-nesh/këshilli-i-statistikave/mbledhjet-e-këshillit-të-statistikave/

ërkohë, aktet e Bordit Drejtues së bashku me agjendën ku pasqyrohen rendi i ditës dhe pjesëmarrja, ë publikuar në faqen zyrtare të INSTAT-it.

komandimi 2

marrë masa për funksionimin e të gjithë mekanizmave organizativë e mbështetës, me qëllim nangien e shtyrjes së dytë të zhvillimit të Censit të Popullsisë dhe Banesave, si dhe hartimin e një)tegjie efektive komunikimi për të rritur ndërgjegjësimin e popullatës për rëndësinë e Censit.

atusi: Realizuar

zbatim të aktiviteteve të Censit për vitin 2021, parashikuar në Planin Vjetor 2021 për zbatimin e)gramit të Statistikave Zyrtare 2017-2021, Drejtori i Përgjithshëm i INSTAT-it, nëpërmjet Urdhërit nr. datë 28.05.2021 ka ngritur Njësinë e Censit, e cila parashikon strukturën, organikën dhe gjegjësitë e sektorëve përbërës të saj, në mënyrë që të garantohet ecuria e suksesshme e ivitetеve të parashikuara. Në muajin Tetor 2021 ka filluar procesi i pilotimit të Censit, në mënyrë që

të testohen instrumentet e parapërgatitura dhe të evidentohen problematikat e terrenit, të cilat duhet të merren parasysh gjatë kryerjes Censit vitin e ardhshëm.

Në faqen zyrtare të INSTAT-it (linku: http://instat.gov.al/al/cens-2022/rreth-cens/publikimi-dhe-shpërndarja/) është publikuar informacioni i plotë për publikun në mënyrë që të rritet shkalla e ndërgjegjësimit të popullatës për dhënien e informacionit dhe besueshmëria në statistikat e prodhuara. Me mbështetjen e donatorëve, ekipe të posaçme të INSTAT-it janë shpërndarë në të gjitha zonat e pilotimit për të organizuar tryeza të rrumbullakëta me përfaqësuesit e grupeve të interesit. Veprimtaria dhe rezultatet e këtyre takimeve janë publikuar po ashtu në faqen elektronike të INSTAT-it.

Për t'iu përshtatur kërkesave dhe kushteve të reja, Strategjia e Censit është riparë dhe publikuar në faqen elektronike gjithashtu (http://instat.gov.al/media/9000/strategjise-dhe-planifikimit-censit-2022.pdf). Një pjesë e mirë e komponentëve të strategjisë përmbajnë edhe elementët e komunikimit për Censin Pilot, gjë që janë në fazën e zbatimit në terren.

Rekomandimi 3

Të raportojë ecurinë e planit të punës për kryerjen e Censit të Popullsisë dhe Banesave në raportet 4-mujore për ecurinë e Programit të Statistikave Zyrtare që i paraqiten Këshillit të Statistikave dhe këto raporte të publikohen në faqen zyrtare të INSTAT-it.

Statusi: Realizuar

Ecuria e planit të punës për kryerjen e Censit është pjesë e Raportit 4-mujor të INSTAT për zbatimin e Planit Vjetor 2021 (Fusha statistikore nr. 1 "Statistikat Demografike-Sociale), i cili i paraqitet Këshillit të Statistikave. Raportet janë publikuar në linkun:

http://instat.gov.al/al/rreth-nesh/këshilli-i-statistikave/mbledhjet-e-këshillit-të-statistikave/

Rekomandimi 4

Të intensifikojë rolin e Komitetit të Prodhuesve të Statistikave Zyrtare veçanërisht në proceset e përgatitjes së projekt-Programit të Statistikave Zyrtare, si dhe të publikohet veprimtaria e tij në faqen zyrtare.

Statusi: Në proces

Për realizimin e këtij rekomandimi Ju informojmë se një takim i Komitetit të Prodhuesve të Statistikave Zyrtare është parashikuar të zhvillohet në muajin Tetor 2021, menjëherë pas finalizimit të projektdokumentit. Ndërkohë, institucionet e përfaqësuara në këtë komitet (Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Banka e Shqipërisë) kanë dhënë kontributin e tyre për hartimin e projekt-Programit.

Rekomandimi 5

Të paraqesë brenda vitit projekt-Programin e ri të Statistikave Zyrtare 2022-2026 sipas strukturës së parashikuar nga legjislacioni për statistikat zyrtare, por edhe për të siguruar një Sistem Kombëtar Statistikor me pjesëmarrje më të gjerë institucionesh publike.

Statusi: Në proces

INSTAT ka ngritur grupe pune dhe teknike mbështetëse në përbërje të të cilëve janë përfaqësues të INSTAT-it, prodhuesve të tjerë statistikorë dhe institucioneve publike furnizues me të dhëna administrative. Projekt-Programi për Statistikat Zyrtare 2022-2026 është përgatitur dhe do të diskutohet nga Këshilli i Statistikave dhe Bordi Drejtues brenda muajit Tetor të këtij viti. Projekt-Programi parashikon një listë më të gjerë institucionesh furnizuese me të dhëna administrative.

Në të njëjtën fazë është edhe përgatitja e Planit Vjetor 2022 për zbatimin e PSZ 2022-2026, dokumenti i cili do t'i nënshtrohet të njëjtës procedurë miratimi.

Rekomandimi 6

Të finalizojë hartimin e Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Censin e Bujqësisë duke planifikuar dhe detajuar elementet më të rëndësishme të projektit, të përgatisë kuadrin rregullator dhe të vlerësojë burimet dhe aktorët që do të përfshihen.

Statusi: Në proces

Pandemia globale COVID-19, si në të gjithë botën, po ndikon në aktivitetet e INSTAT, përfshirë punën përgatitore për të dyja cens-et, si atë të Popullsisë dhe Banesave ashtu dhe për atë të Bujqësisë. Për këtë arsye, duke qenë se Censi i Popullsisë dhe Banesave u shty nga viti 2020 në vitin 2022, ashtu edhe censi i rradhës i Bujqësisë u shty me dy vite (nga viti 2022 i parashikuar më parë, në vitin 2024).

Në zbatim të këtij rekomandimi të Kuvendit të Shqiperisë, INSTAT ka hyrë në fazën përgatitore për realizimin e Censit të Bujqësisë. Fillimisht, INSTAT hartoi draft strategjinë dhe planin e veprimit të Cens-it të Bujqësisë me mbështetjen e ekpertizës ndërkombëtare nga Organizata e Ushqimit dhe Bujqësisë (FAO). Strategjia përshkruan kërkesat ligjore, teknologjike, operacionale dhe buxhetore për aktivitetin. Në aspektin e përcaktimit të kuadrit ligjor për kryerjen e censit, brenda vitit 2022 INSTAT do të hartojë projektligjin e ri "Për censin e bujqësisë dhe fermave bujqësore" i cili do të dërgohet për miratim në Kuvendin e Shqipërisë. Projektakti do të mundësojë përafrimin e standardeve të reja, duke ndjekur rekomandimet e Programit Botëror për Censet e Bujqësisë 2020. Në këtë drejtim, INSTAT ka përfshirë projektligjin në Planin Kombëtar të Integrimit Evropian 2021-2023.

Rekomandimi 7

Të marrë masa konkrete në drejtim të automatizimit të proceseve të punës, të zhvillojë dhe testojë sistemet e Teknologjisë së Informacionit për pyetësorin elektronik e sistemin e monitorimit të procesit në terren dhe të sigurohet për trajnimin e përdoruesve të këtyre sistemeve.

Statusi: Në proces

Me qëllim përmbushjen e këtij rekomandimi, INSTAT-i është angazhuar në lidhje me modernizimin e teknologjive për mbledhjen e të dhënave dhe monitorimin e aktiviteteve statistikore. Për përmirësimin e teknikave të grumbullimit të informacionit statistikor, INSTAT-i është duke përdorur metoda moderne si CAPI apo CAWI (mbledhja e të dhënave me tablet/laptop dhe mbledhja e të dhënave nëpërmjet internetit) të cilat përmirësojnë cilësinë, kohën e kapjes dhe përpunimit të të dhënave, dhe reduktojnë afatin e publikimit të tyre. Për vitin 2021, metoda CAPI është përdorur në tetë aktivitete të realizuara nga INSTAT ndërsa metoda CAWI është përdorur në katër aktivitete. Metoda CAPI do të përdoret edhe për Censin 2022 ku për këtë qëllim INSTAT-i është duke punuar për ndërtimin e aplikacioneve për mbledhjen dhe monitorimin në kohë reale nëpërmjet tabletëve. Janë zhvilluar për Pilot Cens edhe aplikacionet e mbledhjes dhe monitorimit të të dhënave, të cilët janë aktualisht duke u përdorur nga stafi në terren.

Për të mbështetur dhe monitoruar modernizimin e proceseve prodhuese, INSTAT kryen një sërë procesesh vlerësimi të hardware dhe software në dispozicion të prodhimit statistikor për automatizimin dhe standardizimin e procesve të punës. Në përputhje me Kodin e Praktikës, prioritet i lartë i është dhënë edhe sigurisë së Informacionit. Në këtë kuadër gjatë vitit 2021 është zhvilluar një web-service (metodë transmetimi të sigurt të të dhënave administrative) për të ulur ngarkesën e të intervistuarve, rritur cilësinë statistikore dhe përmirësuar metodat e shpërndarjes dhe komunikimit.

Rekomandimi 8

Të përafrojë në vazhdimësi standardet sipas Parimeve të Kodit të Praktikës së Statistikave Evropiane me synim përmirësimin e proceseve të mbledhjes, përpunimit, publikimit të të dhënave dhe rritjen e besueshmërisë në statistikat zyrtare.

Statusi: Në vazhdimësi

Në interes të zbatimit të parimeve statistikore, INSTAT, jo vetëm si prodhues i statistikave zyrtare, por edhe si koordinator i Sistemit Kombëtar Statistikor, është angazhuar në disa drejtime:

Pavarësia profesionale e statisticienëve është garantuar me ligj. Referuar legjislacionit për statistikat zyrtare, INSTAT ka një autonomi të zgjeruar përsa i takon menaxhimit të burimeve njerëzore dhe financiare. Standardet statistikore dhe metodologjia e prodhimit statistikor vendoset nga vetë INSTAT. Produktet statistikore sipas Planit Vjetor, por edhe ato të gjeneruara me mbështetjen e donatorëve, raportohen rregullisht në Eurostat.

Ligji për statistikat zyrtare jep prodhuesve të statistikave zyrtare *mandat* të fortë për mbledhjen e të dhënave dhe aksesin në të dhënat administrative. Shkalla e përgjigjes për informacion nga popullata është në nivele të kënaqshme, duke patur parasysh mënyrën e intervistimit *derë më derë* nëpërmjet anketave.

Burimet financiare dhe njerëzore kanë qenë të mjaftushme për prodhimin e statistikave zyrtare të planifikuara në Planin Vjetor 2021. Megjithatë, duke patur parasysh kërkesat në rritje për statistika, qeveria shqiptare i ka alokuar INSTAT-it një shtesë prej 13 punonjësish për vitin e ardhshëm. Projekt-

Programi i ri për Statistikat Zyrtare parashikon shtesën e mëtejshme të burimeve njerëzore dhe financiare, veçanërisht kur kemi parasysh kryerjen e Censit të Popullsisë dhe Banesave nvitin e ardhshëm.

Në zbatim të *cilësisë statistikore*, INSTAT tashmë ka arritur të dokumentojë 100% proceset e prodhimit statistikor, gjë që përmirëson më tej jo vetëm formalizimin e proceseve, por edhe transparencën ndaj publikut. Nga ana tjetër, dokumentimi i proceseve ndihmon në zhvillimin e kontrolleve dhe sugjerimin për përmirësime të mëtejshme.

Statistikat zyrtare janë *shpërndarë* sipas Kalendarit Vjetor të Publikimeve, duke *respektuar afatet e publikimit* edhe pse në kushte pandemie. Publikimi i statistikave është kryer në të njëjtën kohë dhe formë për të gjithë përdoruesit.

Për të përmirësuar *kosto-efektivitetin* por edhe të nxitur nga situata e pandemisë, INSTAT ka zhvilluar metoda të reja të mbledhjes së të dhënave nëpërmjet sistemeve CAPI, CATI e CAWI. Intervistat nëpërmjet telefonatave kanë reduktuar kostot për anketuesit dhe kohën e intervistimit. (ref. Rekomandimit nr. 7) Gjithashtu, pjesa më e madhe e publikimeve nuk kryhet më në formate libri, por në faqen elektronike kryesisht në format pdf.

Programi i ri për statistikat zyrtare do të ndikojë më tej në zbatimin e parimeve statistikore, kryesisht në *përafrimin e akteve komunitare, metodologjinë* dhe *koherencën*.

Rekomandimi 9

Të mundësojë prezencën në media të përfaqësuesve të INSTAT-it, me qëllim informimin e publikut të gjerë për metodat e përllogaritjes së treguesve statistikorë në funksion të rritjes së kuptueshmërisë dhe besueshmërisë në statistikat zyrtare të prodhuara.

Statusi: Në proces

Në vitin 2021, në zbatim te masave kundër Covid-19 INSTAT ka realizuar 2 konferenca për median. Konferencat kanë patur si qëllim informimin mbi aktivitetet dhe publikimet e statistikave të INSTAT-it: Konferenca mbi njoftimin e fillimit te Pilotit të Censit të Popullsisë dhe banesave ku bëri të ditur datën e fillimit të aktivitetit dhe bashkitë ku do të zhvillohet piloti dhe Konferenca për Produktin e Brendshem Bruto, ku INSTAT kishte si qëllim të njoftonte rritjen ekonomike të vendit duke përfshirë të gjithë aktivitetet dhe kontributet që ka patur secili sektor i ekonomisë.

INSTAT figuron në median e shkruar dhe vizive pothuajse çdo ditë me artikuj apo analiza të ndryshme mbi shifrat e publikuara. Raporti vjetor i INSTAT ka parashikuar një tregues për nivelin e përmendjes së INSTAT si burim statistikor, i cili do të publikohet në katërmujorin e vitit të ardhshëm.